

Na závěr od nás dostáváte velikonoční koledy na památku.
Vajíčka si můžete vybarvit podle vlastní fantazie.

Hody, hody,
doprovody
dejte vejce
malovaný.
Nedáte-li
malovaný,
dejte aspoň bílý,
slepička vám snese
jiný.

Slepička běhá po
dvoře,
vajíčko se kutálí
v komoře.
Slepička kdák!
Vajíčko křáp!
Máte mi ho
panímámo dát.

Panímámo zlatička
darujte nám
vajíčka.
Nedáte-li vajíčka,
uteče vám slepička,
do horního rybníčka
a z rybníčka do
louže,
kdo jí odtud
pomůže?

Ben, ben,
ben,
blechy ven!
A vajíčka do
košíčka
sem!

Veselé Velikonoce Vám přeje Západočeské muzeum
v Plzni.

ZÁPADOČESKÉ MUZEUM V PLZNI
NÁRODOPISNÉ MUZEUM PLZEŇSKA

.....
Jméno a příjmení

PRACOVNÍ LISTY VELIKONOCE

Výukový program pro 2. stupeň ZŠ

V těchto listech vás čeká řada úkolů. Věříme, že se při jejich plnění pobavíte a dozvíte se něco nového.

Úkoly, které je třeba splnit, poznáte podle tohoto kuřátka:

Hodně zábavy Vám přeje Západočeské muzeum v Plzni.

Autor programu - Mgr. Denisa Brejchová

Více informací naleznete na www.zcm.cz

Objednávky na telefonním čísle 378 370 123, 778 429 480 nebo
e-mailem dbrejchova@zcm.cz

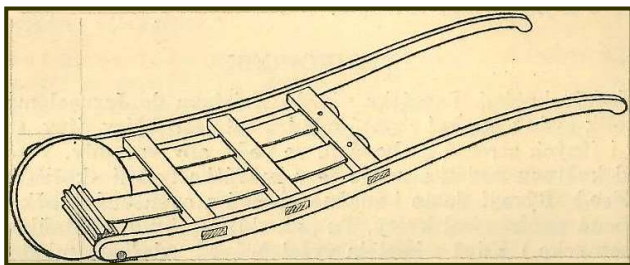
Velikonoce...

jsou jedním z nejstarších svátků. Slavili je již Germáni i Slované jako příchod jara (vítězství života nad smrtí).

Jako náboženské svátky se poprvé objevují u Židů jako svátek zvaný Pesach. Židé jej slaví dodnes - svátek začíná v prvním jarním měsíci zvaném Nissan.

Od 2. století n. l. patří také k nejvýznamnějším křesťanským svátkům, který oslavuje zmrtvýchvstání Ježíše Krista. K tomu podle křesťanské víry došlo třetího dne po jeho ukřižování.

Přesné datum Ježíšovy smrti neznáme. Podle některých vědců bylo v podvečer 3. dubna 33 v Jeruzalémě částečné zatmění měsíce, které skončilo 51 minut po jeho východu. Tento údaj se shoduje s vyprávěním evangelií, takže toto datum je velmi pravděpodobně dnem Kristovy smrti na kříži. Ježíšovo vzkříšení by pak připadalo na 5. dubna 33.

Tratárek k rachtání zvaný „kačar“ nebo „hever“ - dělал mnohem větší hluk než obyčejné řehtačky nebo klapačky.

_ E _ _ Ý PÁTEK

V Bibli je napsáno, že Ježíš byl souzen, odsouzen a ukřižován. Křesťané mají držet přísný půst. V tento den se otevírá země a vydává poklady. Lidé se chodili mýt do potoka, aby se jim vyhýbaly choroby. Někde se chlapi potápěli a snažili se ústy uchopit ze dna vody kamínek, který pak hodili levačkou za hlavu-pak je nebolely zuby. Textilníci předli pašijové nitě, těmi udělali několik stehů, které pak rodinu chránily před uhranutím a zlými duchy. Košile ušitá pašijovými nitěmi chránila před bleskem. Nesmělo se prát prádlo, nesmělo se pracovat v sadu a nesmělo se nic nepůjčovat, protože půjčená věc by se mohla očarovat..

_ Í _ _ SOBOTA

Končí půst, který trval 40 dní. Uklízí se, pečou mazance a velikonoční beránci, zdobí se vajíčka a pletou pomlázky. Z ohořelých dřívěk se dělaly křížky, které se pak donesly na pole, aby bylo úrodné. Někde se dávaly za trámy domu uhlíky, aby odradily požár.

_ _ Ž _ _ _ D VELIKONOČNÍ

Podle Bible vstal Ježíš Kristus z mrtvých. Pro křesťany se jedná o nejvýznamnější svátek roku. V kostele se svěťí jídlo, které se pak podává u slavnostní tabule. Každá návštěva dostala kousek posvěceného jídla, trochu se ho dalo na pole, do studny a na zahradu - aby byla úroda, voda a dostatek ovoce.

_ _ _ _ _ Č N Í PONDĚLÍ

V tento den chodí chlapi dům od domu za děvčaty a šlehají je pomlázkami spletenými z vrbového proutí, aby byla po celý rok zdravá, veselá a pilná. Chlapi za to od děvčat dostávají malovaná vajíčka, stuhy a dárečky. Na přechodný rok děvčata polévají chlapce vodou.

Velikonoční kalendář

Poslední týden půstu před Velikonocemi se nazývá **pašijový** a každý den v tomto týdnu má svůj název. Dozvíte se nejen jejich jména, ale také jaké tradice, zvyky či pověry se s nimi pojí.

Vyberte a doplňte správné názvy ke každému dni

ZELENÝ - KVĚTNÁ - VELIKONOČNÍ - MODRÉ (ŽLUTÉ) - ŠKAREDÁ - BÍLÁ - ŠEDIVÉ - VELKÝ - BOŽÍ HOD

K _ _ _ N _ NEDĚLE

Poslední (tedy šestá) postní neděle (půst začíná Popeleční středou a trvá 40 dní). Název neděle je odvozen od květů, kterými se zdobí kostely (mají připomínat palmové větve, jimiž lidé vítali Ježíše).

_ O _ _ _ (_ U _) PONDĚLÍ

Mělo pouze svůj název a kromě mše svaté se žádné jiné obřady nekonaly.

_ E _ _ _ _ ÚTERÝ

Uklízelo se obydlí a vymetaly se všechny nečistoty.

_ K _ _ _ _ (SAZOMETNÁ) STŘEDA

V tento den zradil Jidáš Ježíše Krista. V tento den se vymetaly komíny a hospodyně pekly z kynutého těsta jidáše - pečivo ve tvaru válečku. Ten symbolizuje provaz, na kterém se Jidáš oběsil. A také se nesmíte mračit, jinak se budete mračit každou středu v roce.

_ _ _ E N _ ČTVRTEK

V tento den se konala poslední večeře Ježíše Krista, při které byl zatčen. Naposledy se rozezní zvony a pak „odlétají do Říma“. Jejich zvuk je nahrazen řehtačkami a klapačkami. V tento den musíte časně vstát a omýt se rosou a pak nebudete celý rok nemocní. Ze stejného důvodu se má sníst něco zeleného. Hospodyně musí zamést dům ještě před východem slunce a smetí odnést na křižovatku-v domě pak nebudou blechy.

A teď...co víte o Velikonocích?

Velikonoční svátky připadají na neděli následující po:

- prvním jarním úplňku
- druhém jarním úplňku
- 14 dnů od prvního jarního dne.

Pondělí velikonoční podle těchto pravidel může připadnout na den v rozmezí od 23. března do 26. dubna.

Slovanský název svátku Velikonoce, se odvozuje od slov:

- veliká noc, tedy noc, kdy byl Kristus vzkříšen
- veliká pomoc pro věřící
- velkolepá noc - podle bujarých oslav jara

Jedna světová automobilka si vypůjčila pro svá auta název měsíce, kdy Židé slaví Pesach. Jak se měsíc a automobilka jmenují?

- Fiat
- Mazda
- Nissan

Kdy se Velikonoce začaly poprvé slavit?

- hned po zmrtvýchvstání Krista
- ve 2. století n. l.
- po druhé světové válce

K jarním zvykům patří také vynášení Morany (symbolu zimy) o tzv. Smrtné neděli. Slaměná figurína oblečená do ženských šatů se vynese za vesnici a hodí do vody. Kdy se tento zvyk koná?

- na Boží hod velikonoční
- na Bílou sobotu
- dva týdny před Velikonocemi

Přiřad'te správné symboly:

..... - jeden ze symbolů Ježíše Krista. Podle křes'tanské víry je Kristus beránek obětovaný za spásu světa.

SVÍCE

..... je nejdůležitějším z křes'tanských symbolů, protože Kristus byl odsouzen k smrti ukřižováním. Tento trest patřil k trestům nejvíce krutým a ponižujícím.

VAJÍČKO

Dalším z velikonočních symbolů je V mnoha kulturách je vejce symbolem plodnosti, života a vzkříšení. V křes'tanství se vejce vykládá jako symbol zavřeného hrobu, z něhož vstal Kristus i jako symbol nesmrtelnosti. V souvislosti s lidovou tradicí vznikl zvyk tato vejce malovat.

BERÁNEK

..... symbolizují palmové ratolesti, kterými vítali Krista obyvatelé Jeruzaléma. Tradičním křes'tanským zvykem je jejich svěcení na Květnou neděli a pálení v příštím roce o PopelčnÍ středě.

KOČIČKY

Velikonoční vigilie (noční mše) začíná zapálením **velikonočního ohně**, který symbolizuje vítězství Ježíše Krista nad temnotou a smrtí. Od tohoto ohně se pak na Bílou sobotu zapaluje silná bílá (**paškál**).

KŘÍŽ

Věděli jste, že....

Rčení „Vzít si někoho na paškál“ pochází zřejmě z toho, že před paškál bývali přiváděni lidé, aby něco dosvědčili, případně před svíci na pravdivost svých slov přísahali. Tomu přesně odpovídá význam rčení, tj. přimět člověka, aby řekl, jak se věc skutečně stala.

Šlehání pomlázkou je zvyk, který ženy nemají příliš v lásce. Je to typicky český zvyk nebo je běžný i ve světě?

- dodržuje se jen u nás
- je běžný i v zahraničí
- dodržuje se jen u nás a ve Finsku

Velikonoce ve světě...

Ve **Spojených státech** jsou velikonoční svátky náboženským svátkem, takže kromě návštěvy kostela se mnoho amerických rodin schází u zdobení velikonočních vajíčků v sobotu večer a jejich „lovu“ v neděli ráno. Podle amerických pohádek vajíčko během noci přinesl Velikonoční zajíček a poschovával je v domě a v zahradě. Důvod, proč by to měl zajíček dělat, se vysvětluje jen zřídka.

V **Anglii** tradičně ženy přivazují muže k židlím a za propuštění požadují peníze.

V **Norsku** je, kromě lyžování v horách a malování vajíčků, tradicí řešení vražd. Všechny velké televizní stanice vysílají kriminální a detektivní příběhy, jako je například Hercule Poirot nebo příběhy od Agathy Christie. Také noviny otiskují články, ze kterých mohou čtenáři zkusit odvodit, kdo je pachatelem. Samozřejmě také vychází mnoho knih. Dokonce i krabice od mléka bývají potištěny příběhy s vraždami.